

Från kontoret till hela samhället

Med fokus på: informationen, individen och säkerheten...

Index

Från kontoret till hela samhället.....	1
Index.....	2
WWW.....	3
Kontoret.....	4
Samhället.....	6
Att lära en gammal hund att sitta.....	6
Lösningen till frågan: "Vem är det som håller i informationen"	7
Källor.....	9

WWW

Varför blev informationsteknologin så primärt som den är idag, var det mest för produktivitetens skull eller var det främst trenden som gjorde det så stort? För det var inte förens ”Internet” kom till som det gjorde det möjligt för människor att kommunicera helt fritt, och då måste ju alla anpassa sig? ”Innan” Internet var BBS:en (Bulletin board system) valet man kunde göra för att; kollaborations arbete, annonsering, filnedladdning etc. Skillnaden här var att det oftast inte var anslutet till flera nätverk, säkerheten var något bättre med tanke på isoleringen. Det Internet hade att erbjuda var något större, nu var ”Alla” som kunde nå den välkomna och idag når alla den vare sig dom vill eller inte.

Individen blev inbjuden till sin nya familj, familjen hette mänskligheten...

”Enligt statistik för första halvåret 2000 hade 67 % procent av den svenska befolkningen mellan 15 - 84 år tillgång till dator i hemmet hösten 1999 (Johansson 2000). 54 procent av befolkningen mellan 16 – 79 hade tillgång till Internet hemma våren 2000 (Pressmeddelande från MMXI).”
Lokala ambitioner, centrala restriktioner sid 90 kap 3 LarsIlshammar och Joachim Åström

Samhället som representeras som den ”organisation” som ska statuera ett exempel på vad en fungerande verksamhet ska se ut. De tar sina erfarenheter och de kringliggande verksamheter med sig, alla måste vara med! Så det var oundvikligt vad de behövde göra i det här fallet.

Samhället var tvungen att anpassa sig fort...

”Med början i mitten av 1990-talet har många myndigheter på lokal och regional nivå börjat följa den kommersiella sektorn och bygga upp webbställen.” *The Long and winding road sid 149 kap 5 Åke Grönlund*

”Utbyggnades av webbsystem har gått ganska snabbt inom den offentliga sektorn. De första webbläsarna började spridas 1994. En undersökning från ICMA Information Technology Surveys visar att redan 1997 hade 90 % av de större städerna i USA, 67% av de medelstora och 29 % av de små, "hemsidor" av något slag.” *The Long and winding road sid 149 kap 5 Åke Grönlund*

”The virtual community beskriver Howard Rheingold (1993) en radikal revitalisering av den offentliga sfären där digitala nätverk ger medborgarna möjlighet att diskutera och utbyta information i interaktiva fora.” *Lokala ambitioner, centrala restriktioner sid 96 kap 3 LarsIlshammar och Joachim Åström*

Liksom företagens ambition att nå sina kunder på bästa sätt så var nu samhället lika benägen att följa detta mål. Myndighetsdesign kom att bli bland de största genomarbetade IT-kommunikation idag. Kanske inte helt genomarbetade och kanske inte heller fullständiga, men i ständigt arbete och med baktanken att ”alla ska med”. Här skiljer sig företagen, för de har målgrupper de redan vet om.

” EU's Bangemannrapport, Målen för en nationell IT-strategi skall vara:

- * Att utnyttja IT:s möjligheter på ett aktivt sätt som bidrar till att skapa tillväxt och sysselsättning och som kan öka Sveriges konkurrenskraft.
- * Att värna allas lika möjligheter så att IT kan bli ett medel för ökad kunskap, demokrati och rättvisa.
- * Att utnyttja IT för att utveckla välfärdssamhället och öka medborgarnas livskvalitet.

- * Att använda IT för att stödja grupper med särskilda behov.
- * Att skapa bred tillgång till information förökad delaktighet och kunskapsutveckling.
- * Att bevara och utveckla det svenska språket och kulturen i en allt mer gränslös värld.
- * Att använda IT för att öka effektiviteten och kvaliteten i offentlig verksamhet och förbättra servicen till medborgare och företag.
- * ETC..." *The Long and winding road sid 151-152 kap 5 Åke Grönlund*

Med detta "förslag" på "regelverk" nu uppsatt så fanns givetvist en massa baktankar...

"Bangemannrapporten avspeglar huvudsakligen industriintressen, vilka var de intressen som främst fanns företrädda i expertgruppen; avreglering, säkerhet, äganderätt, teknisk innovation och infrastruktur. En social dimension på informationssamhället kom in lite senare." *En introduktion till electronic Government sid 35 kap 2 Åke Grönlund*

... och det kom att finnas problem man inte ens tänkt på. En av problemen som inte kommer att kunna lösas är "Vem är det som håller i informationen?". Jag återkommer till just detta...

Med tanke på PUL, Upphovsrättslagen och många fler som är både för och emot detta förslaget så var det mer en dröm en något som kunde bli 100 % verkligt. Men...

"Bangemannrapporten om "Europa och det globala informationssamhället" är ett avgörande steg framåt för Europa mot det nya informationssamhället. Rapporten ger klara riktlinjer för de vägval som bör göras och betonar behovet av att närma sig informationssamhället. Dessa mål är avgörande för att bidra till en stark tillväxt i Europa och för bibehållen konkurrenskraft på de globala marknaderna." *51996AR0016(01) Yttrande från Regionkommittén om kommissionens utkast till direktiv om ändring av direktiv 90/388/EEG med avseende på mobil- och personkommunikation CdR 16/96*

Kontoret

Ett företagsnätverk brukar oftast bestå av flertal tekniska verktyg, dessa verktyg så som datorer, faxar, scanner m.m. kommer med det resonemanget att de ska användas till syftet att utföra arbete. Datorer kopplade till stora nätverk, utomstående/externa-nätverk och ut till samhället. Företaget i sig brukar ha detta i sin kontors miljö, där papper, kassetter, hålkort m.m. var vanligare för 30 – 40 år sen är istället idag nästan helt elektroniskt lagrade, information kan lagras och läcka ut, information kan användas i arbete och utanför arbete, rutiner, namn, personnummer eller röstinspelning kan användas på helt olika sätt beroende på vem det är som håller i det. Nu är all denna information lagrat i vad man kallar för IT-system.

"Ett IT-system kan sägas innehålla ett formaliserat verksamhetspråk. Detta verksamhetspråk är avgränsat och formaliserat i relation till olika (ofta mer informella) verksamhetspråk som talas och används av människor i verksamheten. Varje typ av verksamhet kommer att bestå av sina särskilt formade verksamhetspråk (fackspråk, yrkesspråk)." *IT Som möjliggörare sid 130 kap 4 Göran Goldkuhl och Annie Röstlinger*

Ett vanligt kontor i sig är som sagt enligt den vanliga företags kulturen ett/flera rum under en organisation som följer arbetsrutiner. De har ofta ett verksamhetspråk som gör arbetet något mer

säkert beroende på avdelningar som i sin tur för arbetsrutinerna mer exakta. Arbetsrutinerna finns för att uppnå ett mål, oftast vinster, som sedan ska gynna alla under denna verksamhet. Behåll den här tanken...

”Informationsteknik används för att realisera informationssystem i organisationer. Man talar om IT-baserade eller datorbaserade informationssystem. informationssystem betraktas ofta , som framgår av order, som system av information. Det är självklart att informationssystem innehåller information; "upplysningar" om något som människor kan bli informerade om. Men informationssystem är inte bara ett slags "informationslager". Människor gör saker med och genom informationssystem.” *IT Som möjliggörare sid 129 kap 4 Göran Goldkuhl och Annie Röstlinger*

Med detta ”deltagande” finns ansvarsområden, de som processerar t ex fakturor till VD:n som sitter i sitt affärsystem och underhåller verksamheten. Hur detta sköts brukar oftast hamna på den moral och etik dessa människor bär med sig. Det kan vara deras utbildning som säger dem vad som är rätt och fel, eller en ”god” uppfostran. Det kan också vara ett papper man skrivit under som i sin tur ger straff och böter om inte reglerna följs. Varför det är så, är för att kontrollen i sig inte går till 100 % att kontrollera, för att det hamnar hos individen i sig. Regler och straff kanske inte räcker, skyldighet att göra sitt jobb och tycka sig hitta heder i det man gör är oftast det som driver individen. Men vad händer om kontorsrätten inte når dessa etiska och moraliska milstolpar, vad händer om han/hon struntar i lag och rätt? Det kan vara allt från katastrofala följder till ingenting, men om man grundar det som finns idag, så håller oftast en individ information som kan sänka verksamheter eller andra individer och med hjälp av rätt informationsteknik så är detta ett vapen. Utifrån egen expertis kan jag säga att service-tekniker i yrket IT besitter en kunskap som skulle kunna sänka en hela Göteborgs hamn om han/hon skulle tappa all etik och moral. Men om det ska gynna verksamheten, gynna individen under den så behålls rätt etik och moral. Är det så att vi alla lever i en ”trust” mellan varandra där man vet att man ”ska” göra vad som är rätt, för man kan bli ”skadad” om man inte följer det. Eller är det så att den här ”trust”:en vi har är medfött i dagens standarder.

”Ett aktörsinriktat perspektiv på elektroniska dialoger. Ett sätt att minska risken för oönskade händelser som leder till svårigheter att få kostnadseffektiva elektroniska dialoger är att ha en djupare kunskap om företeelsen i fråga.

- * Utbyte av information är en del av en formaliserad dialog mellan aktörer som i sina verksamheter är beroende av varandra.
- * Data som utbyts mellan aktörer bygger på ett gemensamt verksamhetsspråk
- * När en formell samverkanssituation föreligger sker informationsutbyte i enlighet med överenskommelser.
- * Utbytet av data sker via och mellan aktörernas informationssystem.
- * ETC...” *Elektroniska dialoger mellan aktörer i offentlig verksamhet sid 290 kap 9 Negt E W Andersson*

Om 20 år, kommer verksamheter som den vanliga kontoret vara som den är idag men kommer etik och moral vara mer genomtänkt eller kommer rutinerna vara mer säkrade, kommer det vara högre straff? Om vi föreställer oss dagens uppfostran så skulle jag kunna påstå att det kommer vara mer skärpta regler och mer ”big brother” för att säkra sin egen säkerhet. Varför? För att vi är rädda för den information som finns där ute, information kan vara ett vapen, men det kan samtidigt vara ett ifyllningsformulär för beställning av reservdelar för ett företag som skapar produkter. Vad händer om kontoret inte sköter sitt arbete och vad händer när det påverkar samhället? Vad händer när samhället tar efter från andra verksamheter?

Samhället

Samhället är du, jag och folkmassan omkring oss. Runt oss deltar vi som medlemmar i ett land/kommun/område, vi betalar skatt för att vi förväntar oss en service utifrån våra folkvalda politiker. Vi har alla en viss "trust" mellan varandra även om vi inte vet vem de är. Samhället liksom kontoret består av ett nätverk, ett socialt och politiskt nätverk där regler följs (säger man). Liksom verksamheterna "utanför" samhällsordningen så förväntar vi oss en service/tjänst/vara och då ska det vara professionellt...

"I dagens samhälle fokuseras diskussionen ofta på nödvändigheten att effektivisera verksamheter. I Detta sammanhang betonas ofta användning av informations teknik (IT) som en lösning för att uppnå ökad kvalitet och effektivitet i verksamheter." *IT Som möjliggörare sid 123 kap 4 Göran Goldkuhl och Annie Röstlinger*

I samhället finns positioner från han som krattar dina löv i ditt bostads område till Statsministern som sitter i sitt affärsystem och underhåller det. Vad händer om dessa två inte gör sitt jobb, vad händer om de inte följer den etik och moral som förväntas av dom? Det krattades dåligt med löv några halka och dog, skatte pengar har mystiskt försvunnit. Vem är mest skyldig? Det var kanske en röd dag därför krattades det dåligt och statsministern tryckte på fel knapp? Vad händer om kontoret i sig som behandlar viktiga kommunala ärenden läcker ut sekretess belagd information så som löner, sjukpapper eller framtida planer i den kommunala verksamheten? Oftast om kommunen ifrågasätts, så blir det media fester, avsättande av de skyldiga osv. Man kanske skulle kunna påstå att dom som jobbar kommunalt, eller för samhället har mer att förlora i det här fallet. De som sitter där och tar emot samtal på försäkringskassan eller biblioteket ser heder i sitt arbete, dom kanske jobbar för just dig men lika mycket åt sig själva? Eller är de helt enkelt bara mer bevakade? Hur ska vi egentligen vetta detta utan att sättas oss i den situationen?

"När rationella människor överväger samhällsordningen bakom en sådan "okunnighetens slöja" (veil of ignorance) kommer de, menar Rawls, alla att nå fram till samma uppfattning om hur samhället bör vara beskaffat." *Teknik och Etik sid 54 Sven Ove Hansson*

Frågan är då om man verkligen får sitt svar eller om det fortfarande handlar om en "trust" som bara helt enkelt inte "får" brytas.

Att lära en gammal hund att sitta

Om det inte längre är etik och moral som är frågan utan bara ren okunnighet i vad man sysslar med, så refererar jag gärna till den äldre generationens kontorister oavsett vart dom är, samhälle eller verksamhetens kontor där kring. Den äldre generationen kan etik och moral inom verksamheter bättre, de har oftast sätt vad som gått fel och de vet vad som måste göras. Deras liv har bestått oftast av fysiska papper i handen, papper som kunde vara väldigt viktiga, så viktiga att de hade speciella positioner inom verksamheter bara för att hålla i pappret. Mycket av den "känslan" sitter nog rent hedersamt in i ryggmärgen. Men vad händer då om dessa välutbildade människor med djup och bred kunskap inom sitt yrke, sätts framför en dator. De kan ha en sådan grundkunskap att de kan ordbehandla och göra det "fysiska" dom gjort tidigare fast nu elektroniskt. Men med störst sannolikhet finns det ingen som helst kompetens om vad som händer i maskinen, eller vad som kan

komma hända om filen läggs i fel katalog. Hur förklarar man då för den här personen dessa nya rutiner och säkerhetshål idag, hur får man dom att arbeta som dom gjort fast med baktanke i allt dom gör? Eller frågan är snarare, kan man förklara det?

”En vanlig uppfattning om verksamheter i offentlig sektor och som bekräftades i de verksamheter som har studerats, är att de karaktäriseras av en förhållandevis liten erfarenhet av och kunskap om datorteknik. För stora grupper av berörd personal är det en radikal förändring att börja arbeta med en dator. En annan aspekt som karaktäriserar dessa verksamheter är att de operativa arbetsuppgifter som utförs inte på ett direkt sätt kan genomföras med hjälp av datorteknik. Exempel på detta är arbetsuppgifter i såväl barnomsorg och skola, som individ och familjeomsorg.” *Improvisatoriskt förändringsarbete- nya arbetssätt med gruppprogramvara sid 200 kap 6 Agneta Nilsson och Agneta Ranerup*

Egentligen så kan den sociala kontakten mellan individer i arbete vara det som fattas för oss i framtidens arbete, etiken och moralen i sättet man arbetade där man fysiskt kunde se de målgrupper man arbetade med mer tydligt. Idag kan alla affärer ske helt elektroniskt utan att man möter sin kund, liksom kontoristen aldrig komma möta sin ekonomiansvarige på företaget. Informationstekniken idag må vara det mest optimala sättet att arbeta och t om leva, men jag kan se att en viss bit av människan dör när man isolerar sig på det här sättet. Arbetssättet kanske har blivit sämre, i alla fall vad som gäller individ nivå?

Copyright © 1999 United Feature Syndicate, Inc.
Redistribution in whole or in part prohibited

Dilbert.com Scott Addams

”Bristen på erfarenhet och kunskap om datorteknik, i vissa fall kombinerat med kontrasten mellan den operativa verksamheten och användningen av datorteknik, medför ofta att personalen har svårt att se nyttan med att använda sig av tekniken.” *Improvisatoriskt förändringsarbete- nya arbetssätt med gruppprogramvara sid 200 kap 6 Agneta Nilsson och Agneta Ranerup*

Lösningen till frågan: ”Vem är det som håller i informationen”

Individen från kontoret till samhället har målat in sig i ett hörn. Vår informationsteknik idag kommer bara växa, den kommer bara bli allt bättre och vi kommer bara bli att mer beroende av den. Informationen som kretsar i detta nätverk kommer vara så viktig att säkerheten kring den kommer till slut landa helt på individen själv. Hur mycket kryptering eller säkerhet vi vill kunna tro ska lösa våra problem när det gäller etik och moral så räcker det inte. Vi är och kommer vara ännu mer beroende av denna oskrivna ”trust” vi har mellan varandra. Alla har lika mycket att förlora och det

kommer tvinga vårt samhälle omkring oss att bevaka denna ”trust” så den bevaras. Det är oundvikligt och det är så den mänskliga rasen är konstruerad. Vi fick intelligens för att hålla reda på sociala intriger, det är bara flockdjur som har sociala intriger. Men det kanske inte är fel? Någonstans där vi förlorade vår mänskliga lilla bit i att bli effektivare kanske något nytt växer upp för att vi nu målat in oss i detta hörn. Tvingas individen oavsett position att göra det som förväntas av dom så kanske världen blir ett bättre ställe när det gäller vår informationsutveckling mellan varandra, även om det finns de som står emot den så är den enade gruppen större än den som misstycker. Om det är etiskt eller moraliskt korrekt kanske inte längre spelar någon roll när vi då har garanti på att vi är skyddade och kan lita på varandra, för vad är egentligen viktigast? Att ställa upp på den enskilda individens tycken eller ställa upp på majoriteten? Vår framtid kanske ger oss en helt ny form av mänsklighet.

Dilbert.com Scott Addams

Källor

- Mattias Klangs föreläsningar
- Magnus Bergquists föreläsningar
- ”Elektronisk förvaltning, elektronisk demokrati” Grönlund och Ranerup
- ”Teknik och Etik” Sven Ove Hansson
- Wikipedia.com
- Google.com